

і свідомості, вивчення особливостей сприйняття дійсності в рамках тієї чи іншої культури, філософський, культурологічний та етнографічний аспекти цієї проблеми. Отже, поставлене питання вимагає подальшого уважного всебічного дослідження та узагальнення вкрай різноманітних поглядів і думок лінгвістів, філософів, культурологів.

Виклад основного матеріалу. Новий антропоцентричний підхід до мови й погляд на світ саме за його допомогою запропонував, як відомо, німецький учений В. фон Гумбольдт. Саме він зазначив, що завдяки свідомості кожна мова створює свій суб'єктивний образ об'єктивного світу. У В. фон Гумбольдта з'явилися послідовники, один з яких – Л. Вайсгербер – понад вісімдесят років тому й увів у науку термін «мовна картина світу», відзначаючи, що мова конкретної спільноти має власний духовний зміст, який називають картиною світу конкретної мови [10, с. 16].

Американський етнолінгвіст Е. Сепір і його послідовник Б. Уорф розробили гіпотезу, що становить теоретичне ядро етнолінгвістики. Відповідно до цієї теорії, ми мислимо по-різному, тому й поводимо себе по-різному. За твердженням учених, саме рідна мова підказує нам кут зору на ту чи іншу проблему, а світ ми сприймаємо як калейдоскоп вражень, організований нашою свідомістю, тобто мовною системою, що знаходиться в її основі [17].

Мова виконує дуальну функцію: з одного боку, за її допомогою ми описуємо наше розуміння того, що відбувається, тобто вона є своєрідним інструментом, яким ми користуємося для висловлювання наших думок, а з іншого – саме вона й визначає, а точніше, мимоволі нав'язує нам певну точку зору та бачення подій. У мові «закріплюється все розмаїття творчої пізнавальної діяльності людини (соціальної та індивідуальної)», яка полягає в тому, що «вона відповідно до безмежної кількості умов, які є стимулом у її направленому пізнанні, щоразу вибирає й закріплює одну з незліченних властивостей предметів і явищ і їх зв'язків. Саме цей людський фактор наочно проглядається в усіх мовних утвореннях як у нормі, так і в її відхиленнях та індивідуальних стилях. Тому мовна картина світу є й засобом формування інших картин світу, і їх результатом» [18, с. 138].

У зв'язку з поняттям «мовна картина світу» в лінгвістиці виникло багато питань, які стосуються як різноманітних його трактувань, так і

предмета дослідження і структури, ознак і функцій, співвідношення індивідуального та колективного, універсального й національно специфічного. Кожна з дефініцій звертає увагу на окремі складники предмета дослідження, тому взята без урахування інших не може відобразити всю повноту значення, яку має цей термін.

По-перше, під час визначення цього терміна мають на увазі такі аспекти: картина світу займає проміжне становище між двома полюсами: наукою і світоглядом або ж наукою й філософією; вона є світоглядом, являючи собою тип соціальної практики, різновидом філософської рефлексії (неонатуралістична концепція наукової картини світу) та являє собою вид наукового знання (сцієнтистська концепція наукової картини світу) [19, с. 10–11]. По-друге, мовна картина світу є дещо вужчою, ніж національна або індивідуальна моделі світу, адже «мова фіксує далеко не все, що є в національному баченні світу, але здатна описати все» [20, с. 55].

3. Попова та І. Стернин дотримуються думки, що мовна картина світу є «сукупністю зафіксованих в одиницях мови уявлень народу про дійсність на певному етапі розвитку народу, уявлення про дійсність, відбите в значеннях мовних знаків – мовне членування світу, мовне впорядкування предметів і явищ, закладена в системних значеннях слів інформація про світ» [21, с. 54].

Є. Урисон вважає мовну картину світу найвіною через те, що вона є відображенням наших побутових уявлень про світ, унаочнює наші звичайні, життєві уявлення про той чи інший об'єкт або ситуації і протиставляє її науковій. Він стверджує, що різниця між цими двома способами бачення світу «особливо яскраво виявляється під час аналізу тих слів природної мови, які використовуються в якості наукових термінів» [22, с. 11].

На думку деяких учених, під час визначення мовної картини світу варто відокремлювати загальнолюдське й національне, яке відображено безпосередньо в мові. Адже якщо наше бачення та розуміння дійсності залежать від мовної картини світу, а кожна конкретна мова являє собою самобутню національну систему, що визначає світогляд носіїв цієї мови, то головним фактором, який визначає універсальність і специфіку будь-якої конкретної національної мовної картини світу, є дійсність, показана через певні асоціації, які відбиваються в метафорах, порівняннях, символах [5].

Отже, спостерігається тісний контакт мовної та концептуальної картин світу, яка відображає специфіку людини і її буття, її взаємини зі світом та умови її існування.

Не менш цікавим у цьому плані є питання реконструкції мовної картини світу. Для виконання такого важливого завдання пропонуються різні мовні засоби:

1. Мовна картина світу може бути реконструйована за допомогою словотвірної системи. Наприклад, К. Кубрякова [23] досліджувала роль словотвору у формуванні мовної картини світу, С. Колесникова [24] аналізувала загальні проблеми градуальної семантики з урахуванням словотворчих засобів вираження різного ступеня величини ознаки, дії, предмета або явища.

2. У формуванні мовної картини світу дуже важливі і граматичні засоби. Зокрема, зв'язок семантики різних частин мови з мовною картиною світу досліджували І. Кобозєва та Н. Лауфер [25], В. Апресян [26]; роль окремих граматичних і лексико-граматичних категорій у мовному способі відображення дійсності розглядали О. Жолобов [27], З. Вардзелашвілі [28], О. Кардашук [29]; відображення мовної картини світу в синтаксичних конструкціях різних мов стали предметом уваги Л. Бабенко [30], С. Шабат [31], В. Шинкарук [32], Н. Арутюнової [33].

3. Порівняльний аспект мовних картин світу різних народів з погляду лексики і фразеології поданий у роботах Г. Багаутдінової [34], Х. Джахангирі Азара [35], Лі Тоан Тханг [36], Ю. Рилова [37], В. Плунгяна [38], В. Телія [39], О. Попової [40] та ін. Вони торкалися таких особливостей проблеми, як просторова модель світу, роль тропів у формуванні мовної картини світу, значення фразеологізмів антропоцентричної спрямованості для відображення мовної картини світу, семантичні доміанти мовної картини світу, субстантивна полісемія як джерело вивчення мовної картини світу.

4. Мовну картину світу з погляду текстової організації розглядали І. Гальперін [41] та С. Кацнельсон [42].

5. Реконструюючи мовну картину світу, низка вчених, крім фактів мови, ураховують будь-які тексти культури, вважаючи головними компонентами мовної картини концепти й загальні смислові категорії мови. Так, А.П. Бабушкін [43], С. Жолобов [44], К. Дуйсекова [45] виділили типи концептів у лексико-фразеологічній сис-

темі мови, З. Попова й І. Стернин – у синтаксичній [46], В. Сімонок – у концептуальній [47].

Існує ще кілька проблем щодо трактування цього складного явища, досить тісно пов'язаних між собою, – це індивідуальний та історичний аспекти.

Стосовно першого мовна картина світу взагалі не є конкретним поняттям, скоріше певним абстрактним узагальненням: мається на увазі те, що досліджувати й аналізувати можна лише мовні картини світу окремо взятих мов, тобто загальнонаціональні, які теж не є однорідними. Мовна картина світу складається в процесі пізнання, соціалізації, тобто прилучення людини до певного соціального об'єднання, і комунікації, отже, тут спостерігаються мовні картини світу, обмежені соціальною сферою – територіально (діалекти, говірки) та професійно (підмови наук і ремесел) [20, с. 55]. І в цьому зв'язку можна говорити про інший складник цієї багатогранної системи – індивідуальну національну картину світу. Це має сенс тому, що саме так – через власне сприйняття, з одного боку, і менталітет свого народу – з іншого – віддзеркалюється об'єктивна дійсність у свідомості людини.

Стосовно другого мовна картина світу хоча й відображає сприйняття дійсності, що склалося в минулі періоди розвитку мови в суспільстві, поступово еволюціонує, віддзеркалюючи мінливий світ і появу нових реалій.

Отже, мовна картина світу містить риси, що є загальними для всіх носіїв однієї мови, головні особливості національного світобачення, формується в процесі пізнання, соціалізації й комунікації, є неповторною для кожної окремої особистості й ідентифікує її.

З історичним аспектом визначення цього поняття пов'язана гіпотеза П. Чеснокова, котрий вважає, що під час дослідження треба враховувати такий компонент, як рухливість мовної картини світу, і виділяє статичну й динамічну мовні картини світу. Якщо перша зумовлена будовою мови та закріплена в словниках, то друга виявляється в мовленні, текстах, художніх творах. «Статична мовна картина світу історично змінюється відповідно до змін, що відбуваються в мовній системі. Але в кожен даний період вона стійка, як і мовна система. Виникнення динамічної картини світу пов'язано з недоліками мовних систем, найчастіше лексичного рівня, тому що неможливо за кожним явищем закріпити єдине нерозчленоване поняття. Якою б розвиненою і

досконалою не була система тієї чи іншої мови, закріплені в ній засоби не в змозі задовольнити потреби процесу пізнання. Тому в живих комунікативних і розумових актах ... з одиниць, зафіксованих у мовній системі, завдяки їх безмежно широким комбінаторним можливостям, формується таке різноманіття конкретних мовних побудов, яке дає змогу висловити будь-яке доступне сучасному рівню пізнання і практики ідеальний зміст як відображення об'єктивної реальності» [14, с. 68]. У цьому полягає зміст динамічної картини світу, під час утілення якої головним чинником є людина, її рівень володіння мовою, обсяг знань, мета комунікації, що впливають на динамічну картину світу.

Л. Чуриліна, продовжуючи думку В. Чеснокова, виділяє мовну картину світу як сукупність знань, «зафіксованих опозиціями словника і граматики», та концептуальну картину світу, відображену людською свідомістю («суб'єктивний образ об'єктивної дійсності») [48, с. 60].

Мовознавці Г. Колшанський [49] і В. Маслова [50] вибудовують щодо мовної картини світу співвідношення мова – логіка, мова – культурологія. По-перше, «національні мови виконують функцію фіксації і зберігання цілого комплексу знань та уявлень про світ, що склалися в рамках певного мовного співтовариства й певної культури; в ньому закріплюється суспільна свідомість і понятійна система. Мова є наче звукова книга, в якій відображені всі шляхи понятійного засвоєння світу людиною протягом її історії» [49, с. 24]. А по-друге, «мова не існує поза нами як об'єктивна даність, вона знаходиться в нас самих, у нашій свідомості, нашій пам'яті; вона змінює свої обриси з кожним рухом думки, з кожною новою соціально-культурною роллю» [50, с. 60].

Мовні культурні «додатки», на думку багатьох лінгвістів, варто шукати за допомогою сучасних галузей знань. Ідеться, зокрема, про когнітивну лінгвістику, фреймову семантику, логічний аналіз мови, семіотику. Дослідник Н. Брагіна бачить культурний компонент у мові у вигляді культурно маркованих слів, таких як метафора та фразеологічні одиниці [51, с. 136].

Дослідник Д. Добровольський підкреслює: «Культурне в мові слушно описувати тільки в тому випадку, якщо воно слугує цілям семантичного опису» [52, с. 71].

Ю. Степанов пов'язує культурні конотації й етимологію: «Аналіз культурної специфіки часто передбачає етимологічний аналіз» [53, с. 35].

На сучасному етапі культура живе та розвивається в словесній оболонці, а образні засоби мови є носіями культурних конотацій, що впливає на формування національної картини світу. Такого когнітивного погляду на картину світу дотримується український учений Л. Попко в монографії, присвяченій проблемам процесів неологізації: «Мовна картина світу може бути визначена як сукупність знань про світ, відображених у лексиці, фразеології, граматиці і словотворенні» [54, с. 8].

Висновки і пропозиції. Як бачимо, існує багато інтерпретацій поняття «мовна картина світу». І це цілком зрозуміло та логічно: проблема дослідження такого складного явища має комплексний характер і вимагає різноманітних підходів, різноманітних кутів зору використання методологій різних наук. Це зумовлено наявними розбіжностями в картинах світу різних мов, адже сприйняття навколишнього світу залежить від культурно-національних особливостей носіїв конкретної мови, безпосередньо пов'язано з мисленням і має, крім суто лінгвістичного, соціального, культурного, психологічного складники. І кожна з картин світу, «намальована» окремим народом, визначає своє бачення мови, як мова, у свою чергу, визначає бачення світу. Отже, можна констатувати, що на сучасному етапі розвитку лінгвістики мовні моделі світу стають об'єктом опису й інтерпретації в рамках кількох антропоцентричних наук. Кожна з них уносить до цієї «мозаїки» частину змісту, без якої скласти загальну цілісну картину неможливо.

Під час оцінювання картини світу треба розуміти й ураховувати той факт, що вона – не відображення, а суб'єктивне розуміння людиною навколишнього світу. Це означає, що досить значну частину цього світу становлять суб'єктивні результати здійсненої людиною інтерпретації сприйнятого. Тому мова показує нам світ не безпосередньо, а через кут зору певної людської спільноти.

Реальна картина світу та її відображення в людській свідомості за допомогою мови як засобу її фіксації не тотожні. Між ними існує досить складний взаємозв'язок. Параметрами мовної картини світу є часові, кількісні, просторові, етнічні складники, адже на її формування впливають мова, природа, виховання, освіта й інші соціальні чинники.

Мовна картина світу передує специфічним картинам світу – фізичній, біологічній, хімічній

тощо – та формує їх. Це відбувається тому, що саме мова, в якій фіксується національний і загальнолюдський суспільно-історичний досвід, визначає здатність людини розуміти навколишній світ. Причому саме національний аспект і визначає специфічні особливості мови на всіх її рівнях. Завдяки мовній картині світу формується певний тип ставлення людини до природи, тварин, себе самої як елемента світу, визначаються норми поведінки. Будь-яка природна мова відображає певний спосіб сприйняття й організації світу. Сформовані та висловлені в ній поняття складаються в певну цілісну систему поглядів, яка є обов'язковою для всіх носіїв мови.

Картина світу, яку можна назвати знанням про світ, лежить в основі індивідуальної й суспільної свідомості. Тому система соціально-типових позицій, відносин, оцінок знаходить знакове відображення в системі національної мови та бере участь у конструюванні мовної картини світу. Двома основними чинниками, які формують мовну картину світу будь-якої національної мови, є свідомість людини й зовнішній світ.

Отже, мовна картина світу є результатом багатовікової роботи колективної етнічної свідомості певного народу, відображенням, осмисленням, відчуттям і оцінкою в певній мові його буття і поглядів на світосприйняття й відображення в психіці людини навколишньої дійсності. Вона є також відображенням і концептуалізацією світу, формує певну цілісну систему поглядів, свого роду колективну філософію носіїв певної мови, через призму якої людина бачить світ.

На нашу думку, подальші дослідження мовної картини світу повинні вестися на основі врахування всього розмаїття думок, оцінок цієї проблеми та підходів до неї представників різних гуманітарних галузей знання, щоб за допомогою сучасних методів виробити «спільний знаменник» для філології, соціології, філософії й культурології.

Список використаної літератури:

1. Серєгина М.А. Понятие языковой картины мира в когнитивной лингвистике: аспекты и виды / М.А. Серєгина // Мир лингвистики и коммуникации: электронный научный журнал. – 2007. – Т. 1. – № 6. – С. 55–65. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tverlingua.ru/archive/006/section_3_6/3_3_6.htm.
2. Апресян Ю.Д. Образ человека по данным языка: Попытка системного описания / Ю.Д. Апресян // Вопросы языкознания. – 1995. – № 1. – С. 37–67.
3. Белова А.Д. Мовні картини світу: принципи утворення та складові / А.Д. Белова // Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. ст. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 26–30.
4. Бріцин В.М. Модальна граматики дискурсу як один із напрямів семантико-синтаксичних досліджень / В.М. Бріцин // Мовознавство. – 2006. – № 2-3. – С. 101–110.
5. Вайсгербер Й.Л. Родной язык и формирование духа / Й.Л. Вайсгербер. – М. : УРСС эдиториал, 2004. – 232 с.
6. Габбасова А.Р. Языковая картина мира: основные признаки, типология и функции / А.Р. Габбасова, Ф.Г. Фаткуллина // Современные проблемы науки и образования : электронный научный журнал. – 2013. – № 4. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=9954>.
7. Голубовская И.А. Этнические особенности языковых картин мира / И.А. Голубовская. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2002. – 293 с.
8. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика : [нариси] / В.В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 263 с.
9. Постовалова В.И. Картина мира в жизнедеятельности человека / В.И. Постовалова // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. – М. : Наука, 1988. – С. 8–69.
10. Вайсгербер Й.Л. Язык и философия / Й.Л. Вайсгербер // Вопросы языкознания. – 1993. – № 2. – С. 114–124.
11. Витгенштейн Л. Голубая книга. Лекции и беседы об эстетике, психологии и религии / Л. Витгенштейн. – М. : Дом интеллектуальной книги, 1999. – 128 с.
12. Живіцька І.А. Мовна картина світу як відображення реальності / І.А. Живіцька // Філологічні студії. – Вип.4. – С. 20–25.
13. Ладо Р. Лингвистика поверх границ культур / Р. Ладо // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. XXV : Контрастивная лингвистика. Переводы. – М. : Прогресс, 1989. – С. 32–62.
14. Чесноков В.П. О двух картинах мира – статической и динамической / В.П. Чесноков // Известия СКНЦ ВШ. Серия «Общественные науки». – Ростов н/Д : Изд-во РГУ, 1989. – № 3. – С. 63–69.
15. Ужченко В.Д. Актуальні питання розвитку української мови : [посібник для магістрантів] / В.Д. Ужченко. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 146 с.
16. Гумбольдт В. Язык и философия культуры / В. Гумбольдт. – М. : Прогресс, 1985. – 452 с.
17. Сепир Э. Язык. Введение в изучение речи / Э. Сепир. – М.-Ленинград : Государственное социально-экономическое издательство, 1934. – 220 с.

18. Сорокин Ю.А. Стереотип, штамп, клише: К проблеме определения понятий / Ю.А. Сорокин // *Общение: Теоретические и прагматические проблемы*. – М., 1998. – С. 125–131
19. Смотровая Т.Г. Концепты «победа» и «поражение» в статической и динамической картинах мира : дисс. ... канд. филол. наук / Т.Г. Смотровая. – Таганрог, 2005. – 162 с.
20. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. – М. : Изд-во МГУ, 2004. – 352 с.
21. Попова З.Д. Когнитивная лингвистика / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М. : АСТ: Восток – Запад, 2010. – 314 с.
22. Урысон Е.В. Проблемы исследования языковой картины мира: Аналогия в семантике / Е.В. Урысон ; Российская академия наук. Институт русского языка им. В.В. Виноградова. – М. : Языки славянской культуры, 2003. – 224 с.
23. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е.С. Кубрякова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
24. Колесникова С.М. Градуальная семантика языковых единиц : [монография] / С.М. Колесникова. – Саранск, 2013. – 332 с.
25. Кобозева И.М. Семантика модальных предикативов долженствования / И.М. Кобозева // Кобозева И.М. Логический анализ языка. Культурные концепты / И.М. Кобозева, Н.И. Лауфер. – М., 1991. – С. 169–175.
26. Апресян В.Ю. Метафора в семантическом представлении эмоций / В.Ю. Апресян, Ю.Д. Апресян // *Вопросы языкознания*. – 1993. – № 3. – С. 27–35.
27. Zholobov O. The synthetic indicative in Cyril and Methodius' sources (the internet edition of the *Paroemiarion Zacharianum* dating from 1271) / O. Zholobov // *Russian Linguistics*. – 2016. – Vol. 40. – Is. 2. – P. 153–172.
28. Вардзелашвили Ж. Метафорические номинации в языковой картине мира / Ж. Вардзелашвили [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vjanetta.narod.ru/bakan2.html>.
29. Кардашук О.В. Картина світу і модель семантичних відношень у лексиці / О.В. Кардашук // *Гуманітарна освіта: фактор світової інтеграції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 23–25 жовт. 1997 р. / наук. ред. М.Г. Марчук. – Чернівці, 1997. – Ч. 2. – 1997. – С. 206.*
30. Бабенко Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста / Л.Г. Бабенко, И.Е. Васильев, Ю.В. Казаров. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2000. – 534 с.
31. Шабат С.Т. Речення питальної модальності в сучасній українській мові / С.Т. Шабат // *Мовознавство*. – 2001. – № 1. – С. 53–58.
32. Шинкарук В.Д. Репрезентации модальных категорий у сучасній українській мові / В.Д. Шинарук // *Мовознавство*. – 1999. – № 2-3. – С. 50–56.
33. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл: логико-семантические проблемы / Н.Д. Арутюнова. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 384 с.
34. Багаутдинова Г. Человек во фразеологии: антропоцентрический и аксиологический аспекты : дисс. ... докт. филол. наук : спец. 10.02.20 / Г. Багаутдинова. – Казань, 2007. – 333 с.
35. Джахангири Азар Х.А. Национально-языковая картина мира в русском и персидском языках : [монография] / Х.А. Джахангири Азар. – М. : Спутник+, 2003. – 108 с.
36. Ли Тоан Тханг. Пространственная модель мира: когниция, культура, этнопсихология (на материале вьетнамского и русского языков) / Ли Тоан Тханг. – М., 1993. – 193 с.
37. Рылов Ю.А. Аспекты языковой картины мира: итальянский и русский языки / Ю.А. Рылов. – М. : Гнозис, 2006. – 304 с.
38. Плунгян В. Почему языки такие разные? / В. Плунгян. – М. : АСТ-Пресс Книга, 2010. – 272 с.
39. Телия В. Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Телия. – М. : Языки русской культуры, 1996. – 288 с.
40. Попова Е.А. Человек как основополагающая величина современного языкознания / Е.А. Попова // *Филол. науки*. – М. : МГУ, 2002. – № 3. – С. 69–77.
41. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М. : КомКнига, 2006. – 144 с.
42. Кацнельсон С.Д. Категории языка и мышления: Из научного наследия / С.Д. Кацнельсон. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 864 с.
43. Бабушкин А.П. Картина мира и концептосфера языка / А.П. Бабушкин // *Проблемы вербализации концептов в семантике языка и текста : материалы Междунар. симпозиума : в 2 ч. – Волгоград : Перемена, 2003. – Ч. 2. – 2003. – С. 12–13.*
44. Жолобов С.И. Языковая картина времени в сопоставительном аспекте / С.И. Жолобов // *Филология и культура : материалы III Междунар. науч. конф. – Тамбов : Изд-во ТГУ, 2001. – Ч. 3. – 2001. – С. 68–71.*
45. Дуйсекова К.К. Фразеологические картины мира, французского и казахского языков (концептуально-лингвокультурологический опыт исследования) : дисс. ... докт. филол. наук / К.К. Дуйсекова. – Алматы, 2006. – 260 с.
46. Попова З.Д. Полевые структуры в системе языка / З.Д. Попова, И.А. Стернин, Е.И. Беляева. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – 196 с.

47. Сімонок В. Мовна і концептуальна картина світу / В. Сімонок // Семантика мови і тексту : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 281–283
48. Чурилина Л.Н. Концепт «любовь» в руской наивно-языковой картине мира / Л.Н. Чурилина // Филология и культура : материалы III Международной научной конференции. – Тамбов : ТГУ, 2001. – С. 54–62.
49. Колшанский Г.В. Понятие «картины мира» в логике и лингвистике / Г.В. Колшанский // Колшанский Г.В. Объективная картина мира в познании и языке / Г.В. Колшанский. – М. : ЛКИ, 2006. – 128 с.
50. Маслова В.А. Лингвокультурология : [учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений] / В.А. Маслова. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 208 с.
51. Брагина Н.Г. Фрагмент культурологического лексикона (базовые понятия) / Н.Г. Брагина // Фразеология в контексте культуры. – М. : Языки русской культуры, 1999. – С. 131–139.
52. Добровольский Д.О. Образная составляющая в семантике идиом / Д.О. Добровольский // Вопросы языкознания. – 1996. – № 1. – С. 71–93.
53. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры / Ю.С. Степанов. – М. : Академический Проект, 2004. – 992 с.
54. Попко Л.П. Неологизация в языке как трансляция культурно-лингвистической национальной ментальности : [монография] / Л.П. Попко. – К. : ГАРККИ, 2007. – 360 с.
-

Гольтер И. М. Языковая картина мира как объект современных лингвистических исследований

В статье рассматриваются общенаучные подходы к определению места и роли национально-языковой картины мира в становлении целостного образа мира говорящего. Проанализированы дефиниции данного феномена в зарубежной и отечественной лингвистике.

Ключевые слова: антропоцентризм, лингвокультурология, картина мира, языковая картина мира, национально-языковая картина мира.

Holter I. M. The language picture of the world in the light of the modern linguistic studies

The article deals with general scientific approaches to defining the place and role of the national language picture of the world in constructing speaker's holistic image of the world. The definitions of this phenomenon in the foreign and domestic linguistics are analysed there.

Key words: anthropocentrism, cultural linguistics, world's picture, language world's picture, national-linguistic picture of the world.